

Maija Vehviläinen

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: Maija Vehviläinen

Vireilletulopvm: 19.3.2018

Etuoikeuspvm: 19.3.2018

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa. Hakija on samalla hakenut lupaa myös toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Maija Vehviläiselle kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2013:0004. Tällä luvalla jatketaan samalla lupatunnuksella myönnetyn kullanhuuhdontaluvan toimintaa.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 4,6 ha

Alueen nimi: Matinkiviniemi I

Sijainti: Inari, Sotajoki, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, Hammastunturin erämaa-alue. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Toiminta alueella voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta tämän lupapäätöksen ehtoja noudattaen. Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta annetun määräyksen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 169 §

Kyseisellä hakemuksella on haettu lupaa jatkaa kullanhuuhdontatoimintaa alueella. Luvan saajalla on ollut hakemushetkellä oikeus harjoittaa hakemuksen kohteena olevalla alueella hakemuksen mukaista toimintaa. Luvan saaja on hakenut lupaa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Koska toiminta alueella on kesken ja alueella on käsitelty maata, ei toiminnan jatkaminen lupaehtojen mukaisesti aiheuta alueella sellaisia muutoksia, että se tekisi mahdollisen muutoksenhaun tarpeettomaksi.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdontalupa on voimassa kymmenen (10) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 64 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä. Voimassaoloaikaa määritettäessä on huomioitu, että lupaviranomaisen on omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianomaisen hakemuksesta muutettava kullanhuuhdontalupaa, jos toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus tai toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullankaivun suorittamiseen kaivinkoneella ja joen pohjasoraa imuroimalla lupa-alueella. Käsiteltävä maamäärä saa olla enintään 6000 m³ vuodessa. Hakemuksen mukaisen kullankaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdontaluvan lisäksi ympäristölupa.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan hakemuksen mukaisen toiminnan harjoittamiseen tarvitaan ympäristölupa.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se täyttää jatkuvasti turvallisuuden vaatimukset, eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu. Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta pitämään lupa-alueella kullanhuuhdonta-toimintaan kuulumattomia rakennuksia, rakennelmia, laitteita tai muuta tavaraa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Kullankaivuuseen käytettävät tarvikkeet on kaivukauden ulkopuoliseksi ajaksi varastoitava siten, että niistä ei aiheudu vaaraa alueella mahdollisesti liikkuville eläimille ja ihmisille ja porojen kuljetukselle. Toiminta on tarvittaessa hetkellisesti keskeytettävä mikäli se haittaa porojen kuljettamista.

Perustelut: Alue kuuluu Hammastunturin paliskunnan alueeseen, aivan Ivalon paliskunnan rajalla. Poronhoitolain 6 §:n mukaisesti paliskuntien välinen esteitä katsotaan paliskuntien rajaksi. Määräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella toimittaessa. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä välittömästi ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja

saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan muissa lupamääräyksissä, erityisesti saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset on huomioitu lupamääräyksessä poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltija on asettanut aiempien lupakäsittelyiden mukaisen 8000 €:n pankkitalletusvakuuden Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Vakuutta voidaan toistaiseksi pitää riittävänä toiminta huomioiden.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän, -määrän ja alueen ominaisuuksien perusteella.

Alueella harjoitetaan koneellista kultanhuuhdonta, vuosittain käsiteltävän maamäärän ollessa enintään 6000 m³. Alue sijoittuu tieverkoston

läheisyyteen. Vakuutta määritettäessä on huomioitu kaivosviranomaisen maastokäynnillä tehdyt havainnot alueelta.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta rakentamiseen. Alueella on 3 pyöräalustaista vaunua ja yksi varastokoppi, joille on aikanaan haettu kaivosviranomaisen lupa. Näitä rakennelmia voidaan edelleen pitää kaivoslain mukaisina rakennelmina. Luvan haltijan on huolehdittava, että kyseisillä rakennelmilla on muualla lainsäädännössä mahdollisesti veloitettut luvat voimassa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §. Lupahakemuksessa ei ole haettu lupaa rakentaa kullanhuuhdonta-alueelle uusia lain tarkoittamia rakennuksia. Kun huomioidaan luvan saajan kullanhuuhdontoiminnan määrä ja laajuus, voidaan näitä rakennelmia edelleen pitää kaivoslain 26 §:n mukaisina rakennelmina

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Kuulutus on ollut nähtävillä 30 päivän ajan. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 31.12.2018.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Hammastunturin paliskunnalle 29.11.2018
Hammastunturin paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta

- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 29.11.2018
Metsähallituksen lausunto 11.12.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Maija Vehviläisen kullanhuhdentalupahakemusta HL2013z0004. Haettu alue sijaitsee Ivalojokeen laskevan Sotajoen varrella, Hammastunturin erämaa-alueella Inarin kunnassa. Ivalojoki kuuluu Natura-alueeseen Hammastunturin erämaa, FI1300203. Hakemusalueella (4,6 ha) on tarkoitus jatkaa koneellista kullankaivua. Jatkoaikaa haetaan 10 vuodeksi. Kyseessä on jatkoaikahakemus kesällä 2018 päättyneelle kullanhuhdentaluvalle. Vehviläinen hakee myös lupaa toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Käsiteltävä maamäärä on enintään 6000 m³ kaivukaudessa pintamaat mukaan lukien ja toiminta tapahtuu yhdellä kaivuyksiköllä. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt toimintaa varten toistaiseksi voimassaolevan ympäristöluvan 7.7.2015, Nro 87/2015/ 1.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten petolintujen pesäreviirejä eikä uhanalaisten kasvilajien havaintoja Hertta, LajiGis tai laji.fi -tietokannoissa. Alueelta ei ole myöskään tiedossa uhanalaisia tai erityistä huomiota vaativia luontotyyppisiä.

Alueen koillisosasta, osittain hakemusalueelta ja osittain sen välittömästä läheisyydestä, on v. 2018 inventoitu 1900-luvun alkupuolelle ajoittuvien kullankaivajien kämppien jäännöksiä. Kohteet ovat kulttuuriperintökohteita, jotka tulee ottaa huomioon toiminnassa niin, ettei niitä vahingoiteta. Kohteet eivät ikänsä vuoksi ole muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Paikalla on kaksi kämpänpohjaa ja yksi saunanpohja. Rakennuksista erottuu uuninpohjat, nurkkakiviä ja jonkin verran hirsirakenteita.

Koordinaatit ETRS-TM35FIN:

Kämpä A = P 7591 054 | 495 721

Kämpä B = P 7591 079 | 495 722

Sauna C = P 7591 092 | 495 723

Kämpän jäännösten lähellä on myös pihauuni, joka on kämppiä nuorempi = P 7591 078 | 495 713

Koordinaatit ovat korjaamattomia, ja niiden tarkkuus on arviolta 10 m. Lausunnon lopussa olevassa kartassa näkyy kohteiden sijainti. (Liite 4.)

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä rakennusperintökohteita. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan jättämät jäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännos, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseolle tarpeellisia toimenpiteitä varten.

Vehviläinen on hakemuksessaan kertonut alueella olevan kaksi pyöräalustaista asuntokoppia, pyöräalustainen saunavaunu ja pieni varastokoppi. Myös edellä mainitut rakennelmat vaativat kaivoslain mukaisen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston luvan.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuudontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla. Ympäristöluvan ehtoja on noudatettava.
- Kaivutyöhön liittyvä leirytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuuhdonta-alueen sisäpuolella. Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille on hankittava etukäteen luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.
- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
  - * Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
  - * Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.
  - * Maastoajoneuvoilla liikkuminen metsäautoteiden ulkopuolella on luvanvaraista.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyynnössään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja

muut maankäyttömuodot. Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi."

Kyseisen kullanhuuhdentalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen. Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä-Kuttura-Ivalojoen - alueen kullanhuuhdentalupa- alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen Luontopalvelut ei osaa arvioida.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 29.11.2018
Inarin kunnan lausunto 10.12.2018

Hakemus kohdistuu alueelle, jolla ei ole voimassa kunnallisia kaavoja.

Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 29.11.2018
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 12.12.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Lapin ELY-keskuksen lausuntoa Maija Vehviläisen kullanhuuhdentalupahakemuksesta HL2013:0004 (pinta-ala 4,6 ha). Kyseessä on jatkohakemus ja lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi. Hakija pyytää kaivosviranomasta antamaan myös toimeenpanomääräyksen muutoksenhaun varalta. Haettu alue sijaitsee Sotajoen varrella Inarin kunnassa.

Hakemuksessa toiminta on kuvattu olevan voimassa olevan ympäristöluvan (87/2015/1, PSAVI/49/04.08/2013) mukaista. Toiminnan suunniteltu maankäyttö on enintään n. 6 000 m³/vuosi. Toimintaa tehdään yhdellä kaivuyksiköllä, johon kuuluu yksi kaivinkone (32 tonnia). Huuhdonnassa käytetään suljettua kiertovesijärjestelmää. Kaivuluvan lisäksi toiminnanharjoittajalla on oikeus Sotajoen imuruoppaukseen enintään 250 m² alalla vuosittain. Ympäristöluvan yhteydessä on myönnetty myös vesitalouslupa vedenottoon Sotajoesta enintään 1 000 l/min.

Hakijalla on samalla alueella neljä muuta kullanhuuhdonta-aluetta MATINKIVINIEMI II HL2013:0005, MATINKIVINIEMI III HL2013:0006, HOIKAN PANKKI HL2016:0003 ja RUOTSALAISTEN PANKKI II HL2016:0004. Kaikkia alueita koskee edellä mainittu ympäristölupa.

Alueet sisältyvät Sotajoen keskiosan valuma-alueeseen 71.462. Valuma-alueen pinta-ala on noin 5 957 ha. Valuma-alueella on tällä hetkellä eri vaiheessa olevia kullanhuuhdonta-alueita (kone- ja lapiokaivualueet) yhteensä noin 181 ha, noin 3,0 % valuma-alueen pinta-alasta.

Haettavana oleva alue sijaitsee Hammastunturin erämaa-alueella (EMA120009). Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi.

Erämaa-alueella toimittaessa on otettava huomioon erämaalain säännökset ja tavoitteet, erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Haettavana olevalla kullanhuuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja tai petolinnun pesäreviirejä.

Alueelta ei kaikilta osin ole tehty ympäristöhallinnon toimesta systemaattisia uhanalaisinventointeja, vaan tiedot perustuvat otantaluonteisiin inventointeihin ja kasviharrastajien ilmoittamiin esiintymätietoihin. Näin ollen alueella saattaa olla uhanalaisten ja direktiivilajien esiintymiä, jotka eivät ole ympäristöhallinnon tiedossa.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdontatoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Hakijan kullanhuuhdonta-alueilta ei ole rekisteröityjä yleisö- tai häiriöilmoituksia, eikä tehdyissä tarkastuksissa ole ilmennyt huomautettavaa.

Edellä mainitut seikat huomioiden Lapin ELY-keskus ei näe estettä kullanhuuhdontaluvan myöntämiselle.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 29.11.2018
Saamelaiskäräjien lausunto 28.12.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaiskäräjiltä lausuntoa kullanhuuhdentalupahakemuksesta (HL2013:0004), jolla haetaan lupaa kullanhuuhdonnan jatkamiselle Matinkiviniemi I -nimisellä kullanhuuhdonta-alueella Inarin kunnassa saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjien lakisääteisenä tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevat asiat (saamelaiskäräjälaki 5 §).

Kaivoslain mukaan kullanhuuhdonta ei saamelaisten kotiseutualueella saa heikentää saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia (kaivoslaki 50 §). Edelleen laki edellyttää, että lupaharkinnan pohjaksi selvitetään yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa kullanhuuhdentaluvan mukaisesta toiminnasta saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen kohdistuvat vaikutukset ja että haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi harkitaan tarvittavat toimenpiteet (kaivoslaki 38 §).

Kyseessä olevaa kullanhuuhdontoa harjoitetaan Sotajoen varrella. Hakijan ja hänen sukunsa toiminta alueella on jatkunut pitkään, kohdistuen useaan kullanhuuhdentalupa-alueeseen Sotajoen uomaa seuraten noin yhden kilometrin matkalta. KHO (16.3.2018, taltionro 1167) on pidättänyt voimassa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen, jonka mukaan Tukes on riittävästi selvittänyt nyt kyseessä olevan toiminnan vaikutuksia saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen lupapäätöksessään 8.7.2015. Nyt on kyseessä luvan jatkaminen 10 vuoden ajalle. KHO on mainitussa päätöksessään myös todennut, että Tukesin antaman, saamelais- ja kolttu-asioihin liittyvän lupamääräyksen tulisi olla konkreettisempi, vastatakseen luvan myöntämisen esteen poistavilta määräyksiltä kaivoslain 50 §:n mukaan vaadittavaan ja että saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia voi jatkolupaharkinnassa arvioida uudelleen toiminnanaikaisten kokemusten perusteella.

Saamelaiskäräjät olisi nähnyt, että Tukes selvittää ja toimittaa hakemuksen liitteeksi tiedot siitä, miten poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen on toiminnan aikana toteutunut Tukesin 8.7.2015 antaman lupamääräyksen mukaisesti. Saamelaiskäräjät huomauttaa, että se ei ole saanut tietoonsa lupamääräyksiensä mukaisia ennakoilmoituksia kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä. Tiedossa on hakemuksessa tarkoitettujen alueen läheisyydessä sijaitsevat, voimassa olevat vastaavat luvat maankäyttöselvityksen ja kaivosrekisterin karttapalvelun tietojen mukaan. Saamelaiskäräjät on valituksessaan kattavasti yksilöinyt nyt lupaharkinnassa olevan toiminnan osalta, mitä alkuperäiskansa saamelaisten oikeuden kannalta tärkeitä alueita hakemus koskee ja kuvannut muut alueiden käyttömuodot. Kuvauksen yksityiskohtaisuus on Tukesin maankäyttöselvitykseen verrattuna huomattavan tarkkaa. Hakija ei kuvauksensa tueksi esitä sen painavampaa todistusaineistoa

(kuten valokuvia, gps-pantadataa tms.) kuin mitä poronhoidon näkökulmasta on esitetty. Saamelaiskäräjien käsityksen mukaan sen esittämiä näkökohtia tai esim. TOKAT-paikkatietoaineiston ohjeellisia tietoja ei ole sisällytetty maankäyttöselvitykseen. Saamelaiskäräjät esittääkin, että Tukes huomioi nämä tietolähteet lupaharkinnassa ja kirjaa lupamääräyksiin yksilöidyt määräykset siitä, että toiminta ei saa haitata Kutturana siidan poronhoitoa, minkä määräyksen noudattaminen tulisi dokumentoida asianmukaisesti, ja että poromiehille annetaan mahdollisuus arvioida toiminnasta tähän mennessä aiheutuneet haitat ja vahingot, joita ovat ainakin Sotajoen erotusaidan käyttöedellytysten muuttumisesta aiheutuneet lisäkulut ja talviravinnon saatavuuden heikkenemisen aiheuttama haitta. Talvilaidunalueiden menetystä ei voi kompensoida toiminnan tauottamisella kaivukauden aikana, koska kyseessä on maaperän fyysisestä muokkauksesta aiheutuva laidunkasvillisuuden menetys. Heinikko ei korvaa monipuolista varpu- ja yrttikasvillisuutta. Saamelaiskäräjät huomauttaa, että rykimäaikainen paikallaoleskelu ei kuvaa esimerkiksi vaadinten ja vasojen laidunrauhan melusta johtuvaa häiriintymistä kesäaikana ja alueen välttelyä sen johdosta.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 29.11.2018
Saamelaismuseo Siidan lausunto 20.12.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt Saamelaismuseo Siidalta lausuntoa Maija Vehviläisen kullanhuuhdentalupahakemuksesta HL2013:0004 Matinkiviniemi I. Saamelaismuseo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Lupahakemusalue sijaitsee Inarin kunnassa, Sotajoen varrella Matinkiviniemessä. Pohjoisosastaan alue rajautuu hakijan alueeseen HL2016:0003 Hoikan pankki. Eteläosastaan alue rajautuu hakijan kullanhuuhdentalupa-alueeseen HL2013:0005 Matinkiviniemi II. Hakijalla on myös kaksi muuta lupa-aluetta Matinkiviniemi II eteläpuolella. Kaikkiaan hakijalla on noin 2,8 kilometrin mittainen alue Sotajoen varrella, jonka pinta-ala on lähes 25 hehtaaria.

Maija Vehviläinen hakee kullanhuuhdonnan jatkolupaa seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Lupahakemusalue on 4,6 ha ja alueella on tarkoitus harjoittaa koneellista kullankaivua. Vuotuinen kaivumäärä on enintään 6000 m³. Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Alueelle on kulku Sotajontien kautta.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa alue on merkinnöillä Hammastunturin erämaa-alue Se 6515 ja Ivalojoen kulta-alue ma 5937. Hammastunturin erämaa-alueen kehittämisperiaatteena on, että alueen erämaaluonne säilytetään, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen tarpeet turvataan sekä kehitetään luonnon monipuolisen käytön edellytyksiä. Ivalojoen kulta-alueen varausperuste on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, ja sen kehittämisperiaatteena on, että alueen kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat

piirteet säilytetään. Lupahakemusalue kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja se on Hammastunturin paliskunnan alueella. Se on poronhoitolain 2.2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle.

Hakemusalue HL2013:0004 Sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä (RKY), Ivalojoen kulta-alue. RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen. RKY:n mukaan Lapin kullankaivuun historian keskeinen kohde Ivalojoki sivujokineen ja -puroineen on muuttunut kulttuuriympäristöksi 1860-luvun lopussa alkaneen, vaihteittain jatkuneen kullanhuhdonnan kautta. Ivalojoella kullankaivu ei sotien jälkeen laajentunut eikä koneistunut. Jokilaakson ympäristö ja kulttuurihistorialliset kohteet ovat säilyneet rakennusperintönä, muinaisjäänöksiä ja maisemana.

Alueella on tehty kulttuuriperintökohteiden inventointi 2018, sieltä ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojelemissa kiinteitä muinaisjäänöksiä. Lupahakemusalueen pohjoisosassa ja sen pohjoispuolella on vanhoja kullanhuuhtojien kämppien jäännöksiä. Lupahakemusalueella sijaitsevan kämpän uunin koordinaatit ovat P 7591054 I495721. Koska kaivulupahakemus kohdistuu RKY-alueelle Ivalojoen kulta-alue, jonka arvo liittyy vanhoihin kullankaivun merkkeihin rakennusperinnössä ja maisemassa, on toivottavaa, että hakija säilyttää tämän kulttuuriperintökohteen.

Alueen pohjoispuolella on myös toisen kämpän uunin jäännös (P 7591079 I 495722) ja saunan jäännökset (P 7591092 I 495723). Mikäli alueelta havaitaan muita merkkejä 1800-1900-luvun vaihteen kullankaivusta tai merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten liesiä tai muinaisesineitä, niistä on ilmoitettava kulttuuriperintöviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseo Siidan arkeologille.

Kyseessä on koneellisen kullankaivun jatkohakemus. Yksittäisenä lupahakemusalueena HL2013:0004 ei tässä laajuudessa uhkaa eikä vähennä alueen kulttuuriperintöarvoja. Sotajoen uoman kattavien kullanhuhdentalupa-alueiden yhteisvaikutus Sotajoen maisemaan ja ympäristöön on kuitenkin suuri. Kullanhuhdentalupahakemusten kokonaisvaltaiselle tarkastelulle on selkeä tarve tilanteessa, jossa yksittäiset, pinta-alaltaan pienet huuhdonta-alueet käytännössä muodostavat suuren yhtenäisen alueen. Suuruudeltaan enintään 7 hehtaarin vierekkäisiä kullanhuhdonta-alueita tulee voida käsitellä laajempina aluekokonaisuuksina, esimerkiksi jokilaaksoittain tai muuten alueittain, jotta kullanhuhdonnan kokonaisvaikutuksia voidaan arvioida maiseman, kulttuuriperinnön ja luonnonympäristön kannalta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 550 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1. Valitusosoitus
Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
Liite 3. Selvitys kullanhuhdontaluvan myöntämisen esteistä
Liite 4. Kartta kulttuuriperintökohteista (Metsähallitus)

TIEDOKSI

Hammastunturin paliskunta
Inarin kunta
Lapin ely-keskus
Metsähallitus
Saamelaiskäräjät
Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttia-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmiä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmiä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

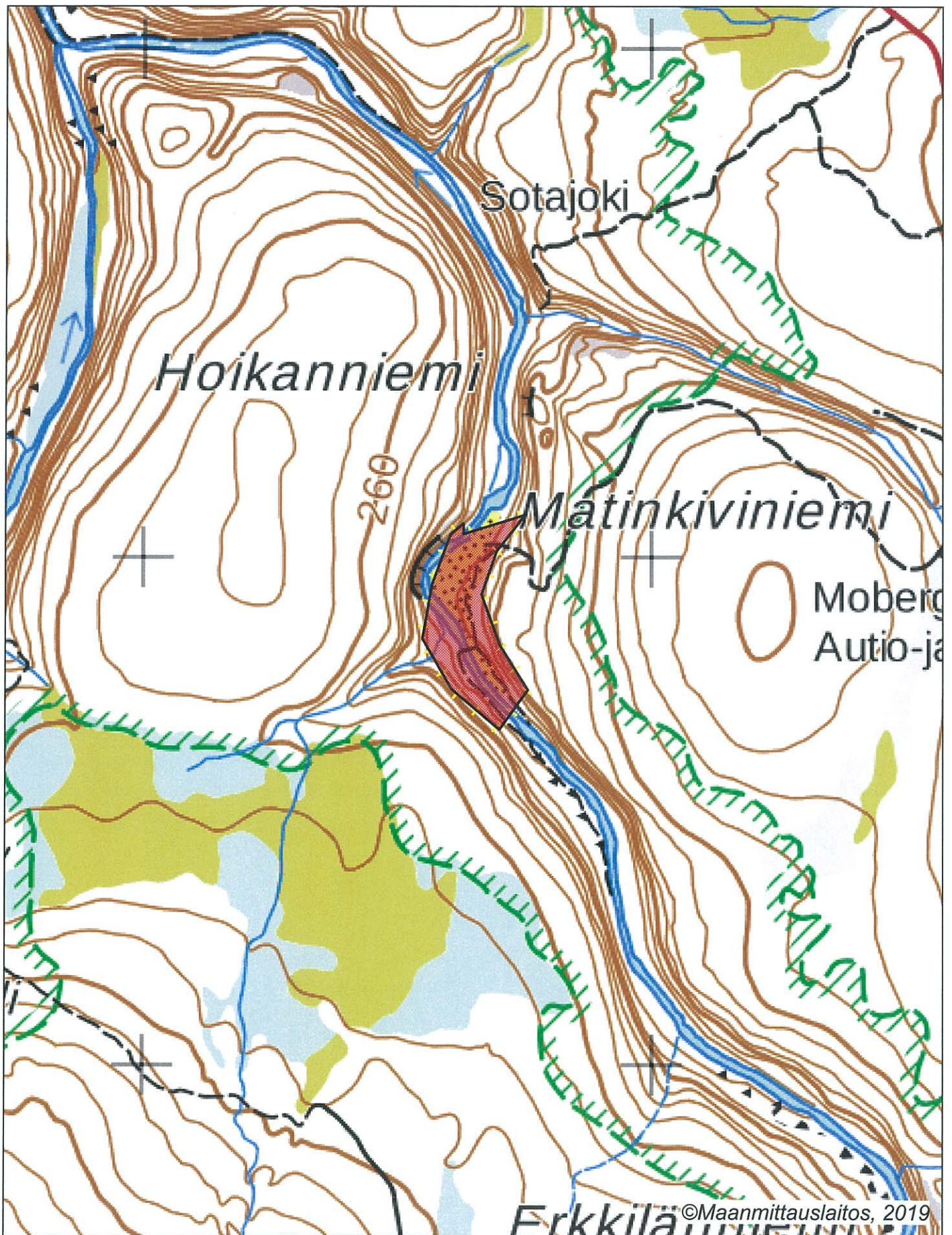
Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi

Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2013:0004 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 255. Hakemuksia on vireillä 106. Hakemuksista yhteensä 40 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvulle. Näistä 18 kpl on sellaisia, jotka ovat tarkasteluhetkellä voimassa ja sisältyvät siten sekä hakemuksiin että voimassaoleviin lupiin (lähde: Kaivosrekisteri 19.2.2019). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20 %.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdontaa harjoitetaan.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-alue HL2013:0004 (4,6 ha) sijoittuu Hammastunturin paliskunnan alueelle ja Hammastunturin erämaa-alueelle, aivan paliskunnan rajan läheisyyteen. Hakemuksella haetaan jatkoa hakemushetkellä voimassa olleelle luvulle.

Hammastunturin paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 252000 ha, Hammastunturin erämaa-alueen pinta-ala on 182231 ha. Hammastunturin erämaa-alue on jaettu kahteen vyöhykkeeseen, syrjä vyöhykkeeseen ja retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeen, jonka pinta-ala erämaa-alueesta on noin 80%, yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on saamelaiskulttuurin ja -poronhoidon turvaaminen.

Kullanhuuhdontalupa sijoittuu retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle.

Hammastunturin paliskunnan alueelle sijoittuu 64kpl lainvoimisia kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä 260 ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 57,5 ha (14 kpl) Lisäksi alueen lähelle sijoittuu kaivoslain 503/1965 mukainen Moberginonjan kaivospiiri, pinta-alaltaan 44 ha. Kaivoslain mukaan kullanhuuhdontaan myönnetyt kaivospiirit raukeavat 1.7.2020 alkaen. Näiden lisäksi alueiden lähistöllä toimitaan kahdella lupa-alueella (8,3 ha) täytöntöönpanomääräyksen nojalla. Alueen lähistöllä olevat lupa-alueet ovat olleet pääsääntöisesti kullanhuuhdontakäytössä vuosikymmenien ajan. Pinta-alallisesti noin 75 % voimassa olevista luvista luvan haltija on jo aiemmin omistanut oikeuden huuhtoa kultaa kyseisellä alueella. Alueen läheisyydessä on vireillä myös 3 kpl kullanhuuhdontalupahakemuksia pinta-alaltaan 19,8ha.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa koneellista kullanhuuhdonta, vuotuinen kaivumäärä on enintään 6000m³. Hakemuksen mukaiseen toimintaan vaaditaan ympäristölupa. Toimivaltainen ympäristölupaviranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitetulla alueella ja sen läheisyydessä

Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuudonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

- 1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.
- 2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohtaan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.
- 3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
- 4.) Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
- 5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeus-sopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty.

Lupa-alueen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta.

Lupahakemusalueella tai sen läheisyydessä ei ole poronhoitoon liittyviä rakennelmia. Sotajoen poroaitaan on matkaa noin 5 km. Alue sijaitsee paliskuntien rajan välittömässä läheisyydessä ja sijoittuu jokilaaksoon joen ja paliskunnan rajan suuntaisesti.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset+lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km². Metsästys ajoittuu syksyyn, jolloin kullanhuudontatoiminta ei ole enää niin aktiivista.

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuuhdontaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja muissa toiminnan vaatimissa luvissa (ympäristö- ja vesitalouslupa) annetut velvoitteet, voidaan todeta, että kullanhuuhdontaluvan HL2013:0004 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu alueiden kokonaismäärä, sijainti, toiminta ja se, että alueella on jo luvan saajan toimesta aiemmin harjoitettu kullanhuuhdontatoimintaa vuosikymmeniä. Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Lisäksi luvan saaja on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuuhdontalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä. Luvan saaja on lausunnon perusteella laiminlyönyt velvollisuutensa ilmoittaa kirjallisesti saamelaiskäräjille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Toiminnasta ei ole aiemman luvan voimassaolon aikana raportoitu kaivosviranomaiselle tapahtuneen haittaa tai vahinkoa. Lapin ELY-keskus ilmoittaa myös lausunnossaan, että luvan saajan kullanhuuhdonta-alueilta ei ole rekisteröityjä yleisö- tai häiriöilmoituksia, eikä tehdyissä tarkastuksissa ole ilmennyt huomautettavaa. Näin ollen kaivosviranomaisen katsoo, että luvan saaja ei ole olennaisesti laiminlyönyt kaivoslakiin perustuvia velvollisuuksia; ottaen huomioon erityisesti sen, että vahinkoja ei ole osoitettu tapahtuneen.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Erämaalaki (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910062>)

Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2061>

Ympäristölupa https://tietopalvelu.ahtp.fi/Lupa/Lisatiedot.aspx?Asia_ID=891554

vanhoja
kultakämppeä

Matinkiviniemi